

2019Z20344

Vragen van het lid **Van Raan** (PvdD) aan de Ministers voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en van Financiën over *door de Nederlandse Ontwikkelingsbank FMO gefinancierde misstanden* (ingezonden 25 oktober 2019).

Vraag 1

Bent u bekend de berichten dat de Nederlandse Financierings-Maatschappij voor Ontwikkelingssamenwerking (FMO) landroof, moord en andere misstanden financiert¹, belastingontwijking faciliteert², en voor lokale bevolkingen niet transparante arbitragesystemen invoert?³

Vraag 2

Wat vindt u van dergelijke misstanden?

Vraag 3

Sinds wanneer is het bij u bekend dat FMO landroof en andere misstanden financiert?

Vraag 4

Bent u als grootste aandeelhouder van FMO geweest op deze misstanden? Zo ja, welke verbetering en concrete maatregelen heeft FMO beloofd? Zo nee, welke stappen gaat FMO nu ondernemen?

Vraag 5

Bent u bereid een onafhankelijk onderzoek in te stellen naar de misstanden bij FMO, zoals landroof, het schenden van de rechten van inheemse bevolkingsgroepen en het meewerken aan belastingontwijking?

Vraag 6

Geeft FMO de bij hun bekende misstanden aan bij de lokale autoriteiten? Zo nee, waarom niet?

¹ <https://www.trouw.nl/buitenland/nederlandse-ontwikkelingsbank-financiert-landroof-en-andere-misstanden~b2fa03cd/>

² <https://www.trouw.nl/nieuws/nederlandse-ontwikkelingsbank-fmo-financiert-belastingontwijking-via-mauritius~b7760aed/>

³ <https://www.trouw.nl/buitenland/hoe-de-nederlandse-ontwikkelingsbank-verstrikt-raakte-in-landjepik~bbc69e6e/>

Vraag 7

Kunt u de Kamer een lijst met bedrijven, gefinancierd door FMO, die land van inheemse bevolkingsgroepen hebben onteigend, toesturen? Zo nee, wat is uw voorstel zodat de Kamer dit zelf kan controleren?

Vraag 8

Bent u bereid zelf harde maatregelen te treffen en om samen met het Global Legal Action Network (GLAN) inheemse bevolking hun grondrechten terug te helpen verkrijgen van bedrijven die met steun van FMO land onteigend hebben? Zo nee, waarom niet?

Vraag 9

Bent u van mening dat richting de topman van een ontwikkelingsbank gepaste maatregelen genomen dienen te worden als hij zware mensenrechtenschendingen zoals het laten vermoorden van opposenten van bouwprojecten, landonteigening van inheemse volken, en onderbetaling van werknemers afdoet als «het is niet realistisch om te denken dat er nooit iets misgaat.»⁴ Zo nee, hoe rijmt u deze uitspraken met de doelen van FMO? Zo ja, welke stappen gaat u ondernemen?

Vraag 10

Deelt u de mening van emeritus hoogleraar ontwikkelingsstudies Paul Hoebink die aangeeft dat de problemen bij FMO voorkomen uit het feit bankiers bij FMO aan de knoppen zitten en slechts geïnteresseerd zijn in het rendement op investeringen, in plaats van in de maatschappelijke en planeetbrede verantwoordelijkheid van een ontwikkelingsbank?⁵ Zo nee, wat is uw analyse?

Vraag 11

Bent u bereid om uw positie als grootaandeelhouder in te zetten om het bestuur van FMO minder als reguliere investeringsbank vorm te geven, en meer als een ontwikkelingsbank met een maatschappelijk en planeetbrede verantwoordelijkheid? Zo ja, hoe wilt u dit doen? Zo niet, waarom niet?

Vraag 12

Bent u bekend met het doel van FMO om te investeren in voedselzekerheid voor een groeiende wereldbevolking, met steeds minder natuurlijke hulpbronnen?⁶ Onderschrijft u dat om deze doelstellingen te realiseren er een eiwittransitie van dierlijke naar plantaardige eiwitten plaats moet vinden, zoals onder andere de Wageningen University & Research⁷ en het IPCC⁸ ook stellen? Zo nee, waarom niet?

Vraag 13

Erkent u in dat licht dat het contraproductief en tegenstrijdig is met de eigen doelstelling van FMO om te investeren in grootschalige vee-industrie? Zo nee, op welke manier kunt u de grootschalige investering rechtvaardigen?

Vraag 14

Klopt het dat FMO in 2016 een lening van 15 miljoen euro aan Astarta Kiev heeft verstrekt, een Oekraïens agrarisch bedrijf dat per jaar miljoenen omzet, onder meer door het gebruik van 27.000 melkkoeien? Klopt het dat dit bedrijf al eerder een lening van 50 miljoen euro van de Europese Investeringsbank (EIB) heeft gekregen?⁹

⁴ <https://nos.nl/artikel/2306184-nederlandse-ontwikkelingsbank-financiert-foute-bedrijven.html>

⁵ <https://www.trouw.nl/buitenland/hoe-de-nederlandse-ontwikkelingsbank-verstrikt-raakte-in-landjepik~bbc69e6e/>

⁶ <https://www.fmo.nl/partner-with-us/agribusiness>

⁷ <https://www.wur.nl/nl/show/Eiwittransitie-1.htm>

⁸ Climate Change and Land: an IPCC special report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems.

⁹ <https://www.fmo.nl/project-detail/48413>

Vraag 15

Kunt u zich voorstellen dat het voor Nederlandse boeren oneerlijk aanvoelt als er Nederlands belastinggeld wordt geïnvesteerd in Oekraïense concurrenten, die via het Associatieverdrag ook nog eens een versoepelde toegang tot de Europese markt hebben gekregen? Zo nee, wat is dan uw uitleg aan Nederlandse boeren over deze gang van zaken?

Vraag 16

Kunt u een lijst met veeteeltbedrijven gevestigd in landen met vrijhandel- of associatieakkoorden met de Europese Unie die gefinancierd zijn door de Nederlandse belastingbetaler via FMO, de EIB, de European Bank for Reconstruction and Development (EBRD), of andere internationale financiële instellingen naar de Kamer sturen? Zo nee, wat is uw voorstel zodat de Kamer dit zelf kan controleren?

Vraag 17

Welke stappen gaat u als grootaandeelhouder richting FMO ondernemen om te zorgen dat de eiwittransitie bij FMO een van de kernelementen van hun investeringsstrategie wordt?

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden Alkaya (SP), ingezonden 16 oktober 2019 (vraagnummer 2019Z19783), Diks (GroenLinks) en Van den Hul (PvdA), ingezonden 16 oktober 2019 (vraagnummer 2019Z19788), en Kuik en Amhaouch (beiden CDA), ingezonden 17 oktober 2019 (vraagnummer 2019Z19889).